

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 390

van **BART CARON**

datum: 16 april 2019

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Kunsten- en cultuursector - Interimarbeid via sociale bureaus voor kunstenaars (SBK's)

In Knack (digitale versie) van 11 april 2019 verscheen een opiniestuk over de interimarbeid in de kunstensector. Het is van de hand van Robrecht Vanderbeeken, vakbondsverantwoordelijke bij ACOD Cultuur, en Johan Van Assche gedelegeerd bestuurder bij De Acteursgilde. Deze schriftelijke vraag is op dit opiniestuk gebaseerd.

In de kunstensector zien we dat steeds vaker een beroep wordt gedaan op interimwerk vanwege een toenemend belang van de sociale bureaus voor kunstenaars (SBK's). Een negatieve evolutie, want het werkt de precariteit van de cultuurwerkers in de hand.

Eind 2002 kreeg uitzendarbeid een artistiek kantje. Officiële uitzendkantoren kunnen een erkenning aanvragen als 'sociaal bureau voor kunstenaars' waarna ze zich voor creatieve beroepen over twee specifieke vormen van tijdelijke arbeid mogen ontfemen: opdrachten van een opdrachtgever die geen ander personeel in dienst heeft en opdrachtgevers buiten de kunstensector.

De categorie 'creatief beroep' bleek gaandeweg wel rekbaar en gaat van kunstenaars en technici actief in theater, beeldende kunst en muziek tot vormgeving, journalistiek, reclame en sociaal-cultureel werk. Het sociaal bureau voor kunstenaars werd als label in het leven geroepen met de intentie een kwalitatieve vorm van uitzendarbeid te creëren die voor meer rechtszekerheid zou zorgen in situaties waar het betalen van kunstenaars - hoeveel en door wie? - veel nalatigheid en ook verwaarlozing kende. Vandaag zijn er talrijke concurrentiële SBK's actief: Amplo, De Crew, Het Interimpaleis, Interpass, Manpower Belgium, Tentoo Payroll Services enzovoort.

Bijna twintig jaar later moeten we helaas concluderen dat die spin-offs van reguliere interimkantoren de tewerkstelling in de kunstensector steeds meer naar hun hand hebben gezet en daarbij ook mistoestanden in de hand werkten. Vanuit het legale motief 'tijdelijke vermeerdering van werk' ging men vrijwel elke creatieve activiteit verwerken waardoor uitzendarbeid niet de uitzondering maar de regel werd.

In vele gevallen waarin er een rechtstreekse band tussen kunstenaar en opdrachtgever aanwezig is en moet zijn, geeft men vandaag toch de voorkeur aan een contract via een SBK. Dat zorgt niet alleen voor een aanzienlijk lager nettoloon voor de cultuurwerkers, het is ook tegen de regelgeving in. SBK's rekenen soms ook in uren in plaats van de wettelijk verplichte dagvergoedingen. Tevens weigeren ze dikwijls anciënniteit in rekenschap te nemen en er zijn gevallen bekend waarbij ze geïnde auteursrechten vergaten over te dragen. Intussen breiden SBK's hun activiteiten gestaag uit naar allerlei

vergoedingsrelaties die in principe rechtstreeks met de opdrachtgever moeten verlopen. Zo vloeien veel inkomsten (en subsidies) van dikwijls precare cultuurwerkers onnodig naar deze commerciële entiteiten.

Bovendien zijn organisaties die subsidies ontvangen bij cao verplicht bepaalde loonbarema's toe te passen. Maar SBK's vertrekken dikwijls vanuit de redenering dat dit voor een tewerkstelling bij zo'n organisatie via hen niet hoeft omdat ze als sociaal secretariaat zelf geen subsidies ontvangen.

Het SBK evolueerde van een handig hulpmiddel voor de kunstenaar naar een niet te omzeilen partner van de opdrachtgever. Sommige SBK's sloten deals met opdrachtgevers om hen als enige intermediair te kiezen voor al hun cultuurwerkers. Dat is bij de VRT het geval. Door de keuze van de opdrachtgever verliezen cultuurwerkers het recht om via vrije concurrentie tot een betere prijs of een meer voordelige multiplicator te komen

De precariteit beperkt zich echter niet tot de lagere verloning. Ook de psychosociale risico's - stress, burn-out enzovoort - liggen aanzienlijk hoger voor tijdelijke werknemers. Want bij wie kan men terecht als men ergens maar even werkt en men tevens extra kwetsbaar is vanwege de afhankelijkheid van meerdere (potentiële) werkgevers? Kortom, de bemiddelende SBK's die zijn opgericht als remedie voor een gebrek aan veerkracht en stabiliteit bij sommige kunstenaars, werken anno 2019 vanwege hun succes actief mee aan de precarisering van de kunstwereld. De kunstensector heeft vanuit de beste bedoelingen iets in het leven geroepen dat zich intussen onmisbaar wist te maken en men heeft er het label 'sociaal' op geplakt.

1. Kan de Vlaamse Regering toelichting geven bij de controles die gebeuren op SBK's (hoe gebeuren ze en met welke frequentie)? Zijn er cijfers en rapporten voorhanden? Is het volgens de minister wenselijk om de erkenning als SBK ook aan een regelmatige controle te onderwerpen, los van de controle bij het hoofdinterimkantoor waar ze deel van uitmaken?
2. Nadat de VRT van de overheid een maximumenveloppe voor eigen personeel vastgelegd kreeg, boemde het uitzendwerk waardoor de personeelswerking van de openbare zender inzake sociale rechten onder druk kwam te staan.

Is het aanvaardbaar dat een SBK een vast kantoor heeft in de gebouwen van de VRT?

3. Werken SBK's met een algemene multiplicator bovenop het brutoloon die commissie en sociale bijdragen dekt? Welk aandeel van de loonkosten neemt een SBK precies voor eigen rekening? Hoeveel verschillen deze multiplicatoren van deze bij een reguliere indienstname (1,10 tot 1,47)? Welke risico's dekken deze multiplicatoren? Behelzen deze ook het risico van laattijdige betaling door de gebruiker?
4. Wat denkt de minister van de idee om de doelgroepvermindering voor zij die kunstenaars tewerkstellen niet toe te doen komen aan SBK's, aangezien noch de kunstenaar, noch de feitelijke werkgever het voordeel van deze vermindering toegepast ziet? Dit strookt immers niet met het doel van de wet. Kan de Vlaamse Regering hier een aangepast doelgroepenbeleid in ontwikkelen, net als voor jongeren en ouderen?
5. Past het binnen de opdracht van SBK's om ook aan andere manieren van samenwerken vorm te geven, zoals uitbreiding naar 1bis-contracten en terbeschikkingstelling van personeel dat ze voor langere tijd in dienst nemen?
6. Dienen er specifieke regels in het leven geroepen te worden die transparantie moeten verschaffen aan de gebruiker en de interimarbeider of werknemer met betrekking tot welke groep het SBK behoort? Getuige daarvan de overname van Ritmo art door ASAP en nu door Tentoo Payroll Services.

7. Past het binnen de opdracht van SBK's om auteursrechten te innen en door te storten aan cultuurwerkers?
-

Vragen over hetzelfde onderwerp werden gesteld aan de ministers Gatz (138) en Muyters (390).

ANTWOORD

op vraag nr. 390 van 16 april 2019

van **BART CARON**

1. De Vlaamse Sociale Inspectie houdt toezicht op de regelgeving betreffende de private arbeidsbemiddeling in Vlaanderen met als regelgevend kader het decreet van 10 december 2010. Hieronder valt ook de uitzendarbeid in de artistieke sector. De controles naar de werking van de Sociale Bureaus voor Kunstenaars (SBK's) gebeuren voornamelijk binnen de algemeen geldende reglementering volgens het vermelde decreet.

De Vlaamse Sociale Inspectie heeft in het verleden occasioneel al controles uitgevoerd bij de vermelde ondernemingen. Sinds 2012 werden een vijftal uitzendbureaus in de artistieke sector gecontroleerd. Op dit moment zijn enkele onderzoeken nog lopende.

Indien we melding krijgen van wanpraktijken zullen we het niet nalaten om tot gerichte inspectie over te gaan.

2. Uit artikel 9, § 2, 6° van het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling blijkt dat dit toegelaten is op voorwaarde dat het uitzendbureau geen personen exclusief ter beschikking stelt van één gebruikende onderneming.

De concrete afspraken die hieromtrent gemaakt zijn vallen onder de bevoegdheid van de Minister van Cultuur.

3.
 - a) SBK's werken inderdaad met een algemene multiplicator bovenop het brutoloon die commissie en sociale bijdragen dekt.
 - b) Bepalingen met betrekking tot de loonkost behoren tot het sociaal zekerheidsrecht en zijn aldus federale materie.
 - c) In de multiplicator zitten de sociale lasten, maar ook de werkingskosten van het SBK: het is de verhouding tussen factuurbedrag en brutoloon.

Het is niet mogelijk om de hoogte van de gebruikte multiplicator door SBK's te vergelijken met deze bij reguliere indienstname. De multiplicator kan immers verschillen tussen SBK's onderling, onder meer door verschillen in de commissie. De Vlaamse overheid legt daarenboven geen voorwaarden op met betrekking tot de hoogte van de multiplicator waardoor deze ook niet systematisch wordt gemonitord.

- d) De multiplicator is de verhouding tussen het factuurbedrag en het brutoloon. In deze multiplicator zitten de sociale lasten enz. maar ook de werkingskosten van het SBK.

De risico's die deze sociale lasten dekken zijn federale materie.

- e) Indien kunstenaars tewerkgesteld worden via een SBK zijn deze kunstenaars steeds gedekt tegen laattijdige betalingen.

4. De doelstelling van de doelgroepvermindering is het bijdragen aan een volwaardige verloning voor de kunstenaar en het betaalbaar maken van het sociaal statuut.

Op dit moment kunnen we niet uitsluiten dat de doelgroepvermindering geen impact heeft op deze doelstelling. De keuze om de vermindering al dan niet toe te laten komen aan SBK's is dan ook voorbarig. Temeer omdat er weldegelijk SBK's zijn die deze doelgroepvermindering onverminderd toekennen aan de kunstenaar. De beslissing om de doelgroepvermindering niet toe te kennen aan SBK's zou ook deze goede praktijken belemmeren.

5. SBK's zijn een soort uitzendbureau voor kunstenaars. SBK's vallen aldus onder de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers.

Dit betekent dat SBK's een uitzendkracht in dienst mogen nemen om hen ter beschikking te stellen van gebruikers. Hiervoor dienen ze een arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid te sluiten. Via deze overeenkomst verbindt de uitzendkracht zich tegenover een uitzendbureau om tegen een loon, tijdelijke arbeid bij een gebruiker te verrichten. Het feit dat SBK's onder de wet van 24 juli 1987 vallen, en aldus een arbeidsovereenkomst moeten afsluiten met de kunstenaar, maakt dat een uitbreiding naar 1bis-contracten niet tot de opdracht van SBK's behoort.

De wet van 5 maart 2017 betreffende werkbaar en wendbaar werk heeft door de invoeging van een nieuw artikel 8ter in de wet van 24 juli 1987 een juridisch kader gecreëerd dat het mogelijk maakt voor uitzendbureaus – en dus ook SBK's – om een uitzendarbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd af te sluiten met een uitzendkracht. Men kan voorlopig echter nog geen gebruik maken van deze mogelijkheid, wegens het ontbreken van de benodigde algemeen verbindend verklaarde cao's.

Daarvoor moeten eerst nog de benodigde algemeen verbindend verklaarde cao's worden afgesloten in de schoot van het Paritair comité voor de uitzendarbeid.

6. Verschillende partners van de overheid (waaronder het cultuurloket) verschaffen kunstenaars reeds de nodige informatie die hen helpen om een geïnformeerde keuze te maken.
7. Noch in het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, noch in de wet van 24 juli 1987 wordt expliciet bepaald dat het verboden zou zijn voor een uitzendkantoor om auteursrechten te innen.